

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput III. Miraculum ossis sanguinem fundentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

A bus collatis, verosimilius apparet, tabulam, instante invasione Normannica, suspensio adhuc S. Paulini corpore, fuisse confectam. Vide num. 26 et seq.

aa Totius regni viribus S. Paulini corpus e Phrygia Trevirim fuisse deductum, fabulosum videtur, sed forte significatum anonymus tantum voluit, id non sine summa difficultate S. Felicem præstitisse. Acta S. Felicis habes tom. III Martii ad diem 26 ejusdem mensis.

bb Ita habebat sæculo IX Trevirensium traditio: quam non evertit conditio temporis, quo Trevirensibus præfuit Felix. Vide num. 57 et seq.

cc Innumerabiles numero Socii S. Tyrso non fuerunt: veri itaque limites hic excedit anonymus.

dd Ex his verbis consequens non est, tabulam post invasionem Normannicam conditam fuisse. Vide num. 28 et seq.

ee Inter vastata a Normannis, priusquam hi Trevirim venerunt, loca, Regino hæc recenset: Leodium, Trajectum, Tungros, Coloniam Agrippinam, Bonnam, Tulpiacum, Vilpiacum, Nuis, Aquisgranum, Malmundarias, Stabulias.

ff Agitur de eo ad diem 5 Octobris, quo Martyrologio ejus nomen inscriptum est.

gg Seu, quod esset unus e legionis ducibus.

hh Hæc verba per oscitantiam amanuensis omisit Browerus: inveniuntur autem in omnibus Mss. exemplaribus, quorum plura vidimus. Honthemius hic.

ii Probabile apparet, quædam ex hic narratis e tabula marmorea, cryptæ S. Paulini parieti ante Normannicam invasionem affixa, deprompta fuisse; quædam vero addidisse de suo, qui tabulam confecerunt, conficiendam curarunt. Utraque distinctæ num. 80 et seqq.

CAPUT III.

Miraculum ossis sanguinem fundentis.

Lecta est igitur hæc epistola, et in plurimas mox cartas magno omnium Dei fidelium, hanc audientium, tripudio, transcripta a: nec tamen defuit in ipso fidelium Dei collegio b ecclesiæ malignantis dissensio, quæ hæc divinæ miserationis beneficia, non, quanta debebat, reverentia suscipiebat. Sed, spiritu instigata maligno, dentibus ea lividis laniare præsumebat c. Cæterum dentes eorum, utpote peccatorum, Dominus contereere curavit d, dum signa, quæ juxta Pauli verba non fidelibus, sed infidelibus, data sunt e, in conspectu eorum per merita Martyrum pretiosorum, quorum inventioni non congaudebant, multiplicavit.

22 Ex his igitur aliqua, ut dictis Apostolicis in hoc consentiamus (non tantum propter fideles Christi instruendos, quantum propter eosdem infidelitatis ministros ad fidem rectam, et reverentiam Sanctis debitam commendandos) breviter notamus. Quorum primum adeo notabile, adeo memorabile, adeo etiam fuit mirabile, ut non solum, si quæ fuerunt mentes infidelium, inde nimirum contabuisser, sed et ipsa fidelium Christi corda non minimum inde contremisissent. Nam cum, sicut prædiximus, facta per misericordiam Dei hæc Sanctorum revelatione, domno nostro archiepiscopo Udoni, hujusque principibus, placuisset, ut cripta sanctorum corporum collocati competenter amplificaretur, necesse fuit, ut plurimum terræ ex eodem loco purgando portaretur f. Erat autem ante id ipsum sæpe dicti patris Paulini monasterium ex parte Occidentali palus quædam, ita vianibus nocua, ut monasterium illud petentibus, aut inde per hanc viam repedare volentibus, vix angustissima relicta fuisset per illam semita. Qua de re plerisque loci illius fratribus complacuit, ut eadem terra, quæ ob prædictam parandæ criptæ necessitatem de monasterio portaretur, ad exsiccationem paludis ejusdem locaretur.

23 Quod cum fieret, et terra per sex jam dies ibi deposita fuisset, accidit, ut in die septimo unus aliquis ex loci illius canonicis, ante cujus portam

Octobris Tomus II.

palus eadem maximam inundationem faciebat, studio complandæ terræ, ibidem posite, de domo sua egrederetur, cumque terram discutiendo frusta quædam ossium inibi jacere videret, unum ex illis suscipiens, in manu sua in domum illud portavit: accepta etiam aqua, diligenter illud purgavit, et purgatum cuidam mulieri ad conservandum, donec in monasterium referendi locum haberet, commendavit: quod illa despectively suscipiens, et cur illud reverentia dignum esse judicaret, inquirens, posuit tamen illud in scrinio suo inter panniculos, aliosque muliebris suppellectis usus diversos: pigmentorum quoque species aliquæ g in eodem fuerunt scrinio repositæ.

24 Cum autem vespertinali officio (sicut Quadragesimalis temporis ratio poscebat) frater ille cum suis in eadem domo reficere vellet h, cæpit illa, cui os commissum fuerat, puella nimio cordis dolore cruciari, cæpit Corporis et Sanguinis Domini communionem, aut ut exitus vicini præparationem, quibus poterat verborum signis, quia ipsi nequivit verbis, humiliter, ac devote precari. Cui frater ille: Fac tibi, ait, scrinium tuum deferri, et si qua sit tibi species pigmentaria, dolori cordis profutura, require. Hoc dixit, et scrinium hæc de causa recludendum illi accommodare non distulit. Hoc itaque vixdum recluso, et cooperulo tenuiter levato, mira res! tota sanguinis exundantia ab osse illo, valde parvo, est effusa, ut facies mulieris ejusdem tota, atque pellicea ejus manica dextra mirabiliter sit inde perfusa. Ipsa quoque in eadem hora cordis dolore est absoluta: quæ de re nimio percussis terrore, lacrymosis precibus a divina misericordia postulabant continuo, quatenus tam immenso divinitatis suæ præconio, nullo eos corporis aut animæ damnaret iudicio. Quo facto, frater idem currens curriculo ad aliquem fratrem, quem sibi expertus erat esse fidelioem, ad hujus rei eum perduxit demonstrationem; qui veniens, dum scrinii ejusdem operculum introspecturus levaret, nullus (sicut ipse ait) qui hoc non videret, credere non valeret, qualiter adhuc sanguis ex eodem osse ipsum scrinii operculum, totumque, quod ipso scrinio erat, muliebris disciplinæ instrumentum, respurgando bulliret.

25 Unde et ipse non minimo repletus stupore, cum omnibus, quæ in ipso erant, ront jam deinceps muliebribus ornamentis, sed potius aliquibus tam pretiosi sanguinis aspersione factis sacramentis, in monasterium festinanter portavit, illudque convocatis illico Prioribus loci illius omnibus demonstravit: ipsi vero, missis mox per omnia totius civitatis monasteria hujus rei nuntiis, omnes abbates, et præpositos cor-episcopos, et decanos, ceterosque boni testimonii fratres non paucos i, ad se in eadem hora faciunt venire, dominus autem archiepiscopus non erat tunc in illa civitate; alii autem omnes loci hujus Priores, in claustrum S. Paulini celeriter congregati, magnifico miraculi hujus ostento non modicum sunt lætificati. Delato namque in præsentia eorum scrinio, cum osse sanguinem sine cessatione fundente, accepit aliquis ex ipsis fratribus os sanguinolentum k in manus, cumque illud, sanguine in scrinium transfuso, sæpius evacuasset, dicto semper citius majori sanguinis inundatione replebatur. Facta igitur inter prudentiores quæstione, ex qua videlicet occasione tanti miraculi, qui ibi convenerant, hujus miraculi speculo a divino fuissent percussis consilio, hæc una omnibus ex hac re surrexit sententia, de adhibenda scilicet majori propter hoc signum reverentia, et ipsis Sociorum ossibus, et eorum cineribus, ad cujus augmentum reverentiæ dicebant pertinere, ut terra, quæ, circa sarcophaga eorum posita, in locum, ut dictum est, cenosum antea projiciebatur, deinceps in aliquem mundum locum venerabiliter collocaretur; cujus acervus l, dum Galaath, hoc est, Acervus testimonii, non immerito vocaretur, factum in osse, quod huic suppositum fuerat terræ, miraculum omni posteritati loqueretur.

42

26 Hoc

AUCTORE
ANONYMO.

g

sanguinem

h

E

* supple in

copiose fundit,

F

i

k

os quoddam,
ibi repertum,

ACTORE
ANONYMO.
inspectante
multitudine

26 Hoc itaque consilio dato, et collaudato, illud etiam eidem fratrum collegio complacuit, ut, scrinio in monasterium relato, et super altare locato, communi cordis et oris, nec non campanarum consonantia, divina ab eis laudaretur prudentia, quæ nihil facit, nisi in magna, ut par est, sapientia. Ad hanc ergo laudem Dei ex tota civitate cujuslibet ordinis et ætatis viri, ac feminae, juvenes, et virgines, senes cum junioribus hilariter convenientes, finita laude, in sua redierunt, Dominum de tam inauditi miraculi stupore benedicentes *m*. Contigit autem istud miraculum quinta Nonas Martii, et Sabbathum erat *n*. Hora vero nona cruor ille ex osse cepit manare, qui non ante tertiam secundæ feriæ horam visus est cessare. Fama ergo hujus miraculi, longe lateque volando, plurimorum salutis facta est occasio, dum innumeri diversis languorum fatigationibus oppressi, ad hujus famam miraculi undecumque exciti, venirent ad hunc locum humiles et devoti. Cumque coram hoc positi sacramento propter peccata, quibus aliquatenus multati erant, planxissent, aquamque, ossis hujus intinctione sacratam, sibi datam aliquatenus gustassent, non est nisi Christi fidelibus credibile, quam citissime a quacumque peste gravabantur, liberati fuissent. Si quis autem numerum et ordinem istorum a nobis curiose quesierit, per hæc verba Porphyrii sibi credat satisfieri: In numero sunt, sed non infinito.

ANNOTATA.

a Quæ solæ exstant, plumbo originali deperdito. *Honthemius*.

b An in ipso S. Paulini monasterio?

c Fuerunt fortasse nonnulli, qui non modo Martyrum Trevirensium historiam, prout ea legebatur in tabula, sed ipsi etiam Martyrum sanctitati obstrepent; quorum propterea dentes, editis nempe frequentibus prodigiis, a Deo contritos fuisse, affirmat anonymus. Ut ut sit, id certe efficere non potuerunt, quin San-Pauliniani Martyres sanctis exhiberi solitam venerationem brevi sint consecuti; et quidem merito: cum non esset, cur de eorum saltem sanctitate ambigeretur, eorumque cultum Udo archiepiscopus sui ipsius exemplo, ut num. 22 et cap. 4 num. 1 videre est, approbaret. Quod autem mox Calendariis aut Litanis inserti non fuerint, mirum videri non debet; cum id etiam aliis eenerit, quorum tamen sanctitatem et cultum Trevirenses præsules exploratum habebant. Vide dicta num. 65 et 64.

d Alludit ad illud Psalm. 5 v 8 Dentes peccatorum contrivisti.

e 1 ad Cor. 14 v 22 Itaque lingue in signum sunt non fidelibus sed infidelibus.

f Sic admodum verosimile fit, os illud sanguinem stillans, de quo mox, fuisse ex ipsa crypta, aut terra ei proxima; facile enim potuit post iteratas basilicæ, quin et ipsius cryptæ restauraciones, ex uno sarcophagorum dilabi. Idem alias ibidem contigisse vidimus in Commentario prævio §§ 4 et 5, utrobique sub finem. *Honthemius* hic: ad calcem autem § 5 citati narrat, anno 1758, dum crypta instaurabatur, constractum fuisse sarcophagum; ipsoque reparato, extractas inde reliquias. Simile quid, sed ad annum 1752, contigisse, etiam memorant Gesta Trevirorum apud *Honthemium* tom. II Prod. Hist. Trev. pag. 948; nimirum, cum ruinis suis purgaretur S. Paulini ecclesia, Martyrum illic Trevirensium ossa aliquot inventa fuisse, ac inter cetera caput ali-quod, quibusdam crinibus conspicuum et sanguine respersum.

g Pigmenta hic non significant fucos muliebres pro coloranda facie: sed sunt illa, a quibus dicitur pigmentarius in L. 5 § 5 ff ad Legem Cornel. de sicariis, id est, qui vendit liquores medicinales: nam iste canonicus S. Paulini subito correptæ famulæ suæ suasit, ut de scrinio promeret speciem pigmentariam dolori cordis profuturam. *Honthemius*.

h Incidenter nota tempus refectionis in Quadra-

gesima post vespas apud nos (*Trevirenses*) perdurasse. *Idem*.

i Huic miraculo satis multi adhibebantur testes: et cœvo scriptori publice laudanti testes: ne impudentissime scripsisse arguatur rem falsam in facie totius cleri et populi, provocando ad tanta testimonia, et se exponendo publicæ convictioni. *Idem*.

k Quorsum pervenerit hoc, ignoratur, neque scrinium, neque theca specierum, quæ sanguinem ossis exceperat, amplius habetur. *Idem*.

l Vide num. 128.

m Paulo aliter Ms. nostrum S. Maximini: Placuit etiam unanimi ipsorum, ut scrinio in monasterio relato, communi cordis et oris, nec non campanarum consonantia divina ab eis laudaretur clementia. Ad hanc ergo laudem Dei ex civitate convenientes, laudesque Domino acclamantes, domum læti pro tanti miraculi novitate Christum benedicentes redierunt.

n Hinc colligitur, miraculum istud contigisse anno 1072. Vide dicta num. 22 et litteram x in Annotatis ad cap. 2.

CAPUT IV.

Alia Miracula ad Martyrum tumbas facta.

Facta sunt præterea miracula non pauca in illa scilicet scripta, ubi sanctorum Martyrum reposita corpora. E quibus aliqua, nostræ nunc memoriæ succurrentia, breviter sunt designanda *a*. Ex his erat hoc primum, quod licet ad plurimas Sanctorum contingat memorias, nolumus tamen in his quoque miraculis locum ei negare, quem divinæ pietatis ordinatio ei dignata est accommodare. Nam cum Dominus archiepiscopus, post auditam de ossis miraculi * famam, primum in illud sancti Paulini monasterium orationis causa venisset, venit cum eo quidam de partibus Aquitanie *b* pœnitens, cujus brachium dextrum ferro fuit ligatum *c*: hic itaque cum domno antistite fossam illam, ne dicam criptam, quæ nondum ibi fuerat *d*, intravit, ac, facta oratione, ibi surgens de loco, ubi humo tenus jacens oravit, sarcofaga singula, in quibus corpora Sanctorum quiescebant, singillatim ea salutando *e*, lustravit. Quo facto, cum, discessurus a monasterio, fossam egressus fuisset, et quasi licentiam Sanctorum petiturus, in summo ejusdem fossæ margine, versus ad Sanctorum corpora, constitisset, idipsum ferramentum, quod brachium ejus dextrum diuturna sui positione jam debilitaverat, et non solum carnem, sed etiam nervos et ossa ejusdem brachii denudaverat, in illo, quo firmius erat, loco descendit, saltuque mirabili in altum factis, velut omnibus, qui in monasterio erant, divinæ pietatis magnificentiam, et Sanctorum, quorum hoc meritis accidit, apud divinam potentiam hoc monstrando, super unum sarcofagum satis longe remotum cum clangore cecidit non minimo: ille vero miser non minore impetu ad terram supinus cecidit, quam ferre saliens aeris altitudinem petiit: ubi tandem exanimis jacuit, donec tandem, gustu aquæ ori ejus ab accurrentibus episcopi hominibus infusus * recreatus surrexit, et ab hoc peccati vinculo liberatus, Deum in Sanctis suis magnificum benedicendo recessit *f*.

28 Post hæc in die Palmarum *g*, quæ tunc erat proxima, quadam femina, quæ cum lingua officio, auditu aurium fuerat destituta, marito ejus ducente eam, votumque pro liberatione illius in sanctorum Martyrum corporali presentia, nec non in cleri atque populi non modica consistentia, faciente, officio restituta est utroque *h*. Est autem consuetudo loci illius congregationum, ut in die Palmarum in id ipsum sancti Paulini monasterium ad laudem Dei omnes cum magna populorum multitudine omni anno conveniant. Cum ergo juxta hunc ritum eadem die maximus et clerus et populus

E

Ad Martyrum
tumbas peni-
tenti vincu-
lum sponte
soluitur,
a

a

* miraculo

b

c

d

e

F

* infusus

f

surda et muta,

g

h

i

lus